

önmagában a növénykórélettan számtalan védőeszközének elemzéséhez tartozik, hanem azokra az elmélyült tanulmányokra kell felhívnom a figyelmet – több mint száz rajz, egy őszülő mester bensőséges világának "Őszikéi" –, amelyek e romlás figyelemmel kíséréséből, belső fájdalommal is járó rögzítéséből születtek és bennem Baudelaire-re emlékeztetnek! A romlás virágainak Tóth Árpád vagy Szabó Lőrinc csodálatos fordítás-szövegeinek hangját, zenéjét szólaltatja meg.

Etűdök ezek ugyanúgy, mint az elmúlt évtizedek jó néhány sorozata, csak talán mások, belül, lélekben még érettebbek, hiszen e büszke, gyönyörű hatalmas fák sebeinek gondozásából, az ápoló kézbe rögződött mozdulatok lelki újraéléséből fakadnak...

Halálra ítélt fák csak csonkolás, fertőtlenítés hosszabbítja életüket, ha csak, esetleg, a kór elleni immunreakciók majd meg nem mentenek egyeseket. Sajátos küzdelem ez a természet megőrzéséért, ami ennél is szélesebb világot kelt fel. Nem véletlenül vezette az alkotót ismét kedves költőjéhez e nyolc éve tartó küzdelem s a választott sorok valóban minden belső rezdülést elárulnak.

Radnóti Miklós és Tóth Árpád világa jelenik meg a mester grafikáiban is és a szavak sajátos zenéje írja a látvány mellé a fájdalmat:

"madara elhallgatott,

...Virága nincs már -, sem gyümölcse..."

Amíg élet van bennünk, sarjadás, sejtek cserélődése, újra és újrászületés, tenni akarás, amíg kezünkbe vesszük a tollat a kalligráfiához szolgáló finom, puha tollat vagy csak közönséges mását, az író tollat, addig élünk ember módjára, hittel, belső világgal és kifejező formákkal vagy szavakkal, s ha virág nem is születik, de mint egyes rajzokon a pusztuló kővé váló fa sebeinek krátere mellett ott sarjadzik néhány fiatal levél,

sebb, finomabb és üdebb, mint jó néhány virág, hiszen életjel, titok és sarjadás.

"Görcs húzta fák" Radnóti szavaival e képek szenvedő alakjai: "...emlékként őrzik gyermeki korod e régi fák...", mondja a "Háborús napló" s ezt az emléksort idézik fel a vékony, finom vonalú keresztek a képeken, a fák halálának hozzánk szóló szimbolumai. A roncsolódó felületek szűkülnek a rajzokon, a pusztulás tektonikus erői uralkodnak a kráterek, repedések világán, a romlás elmélyülő rétegeit tárják fel az ugyanarról a sebről szóló, egymást hosszabb idővel követő rajzon, a folyamatokat rögzítve az elmúlás hírnökei. "Fa szikla" lesz belőlük, szoborszerű torzó marad csak, amelyek még állékonyak, de egyre fogynak, megrendülnek és apadnak, elváltoznak, ritmikájuk átalakul, míg ki kell őket végül dönteni. E rajzok követik és ábrázolják e pusztulás eurithmiáját.

A gyökerekből azonban új hajtások sarjadnak, amiből a betegeket ki kell emelni, csak a nem fertőzötteket lehet tovább nevelni. Ezek a rajzok ezért az életről és halálról szólnak, s nem csak a gesztenyefákról, hanem az emberi világról is.

1995. VIII. 3: az egyik torzó rajza, bár még néhány levél is él. Egyik oldalát villám, a másikat szélvihar pusztította el, a megmaradt rész már szinte csontváz. Igen, ilyené válunk. De amíg át tudjuk érezni a fák pusztulásának fájdalmát s amíg kevés reményű és sok munkát, áldozatot kívánó küzdelmet vívunk, addig nem mondhatjuk, hogy nincs már virágunk. Ezek a rajzok a legszebb virágok, amit öreg fa hozhat, hiszen sok száz éves életből, életfolyamatból, egy emberi család világából fakadnak.

Az öreg fa méltó virágot hoz. Örök szimbólum az, hogy Nagypéntek, az élet megújulása, legyőzi a halált.

Vámossy Ferenc

HÁROM GRAFIKUS KIÁLLÍTÁSA RÁKOSPALOTÁN

A főváros XV. Kerületében, a Csokonai Művelődési Házban március 20.-án nyílt meg a KBK három művésztagjának közös kiállítása. Ez alkalommal *Kőhegyi Gyula, Sajtos Gyula és Ürmös Péter* grafikusok válogatott alkotásait láthatta három héten át a közönség a Rákospalotán lévő, meghitt hangulatú, igazi "kultúrotthonban" (Mennyivel barátságosabb szó ez, mint a napjainkra elterjedt, nagyon hivatalos ízű művelődési ház kifejezés!)

A tárlatot lapunk főszerkesztője, *Király Zoltán* nyitotta meg, beszéde első mondataiban arra utalva, hogy a három alkotó művein a grafikai műfajok és technikák gazdag változataival ismerkedhet a látogató. Nem tért ki az életpályák ismertetésére, mivel az esemény izléses kiállítású meghívóján ezt mindhárom művész a kiállított alkotások felsorolásával egyidejűleg megtette. Helyette inkább a tárlaton szereplő műveket elemezte.

Kőhegyi Gyulánál kiemelte a művésznak a magyar múlt, a történelmi események iránti érzékenységet, az akkori idők szellemiségének megidézéző képességét. Az Ómagyar Mária-siralom, vagy az ópusztaszeri királyszobrok grafikai megidézése bravúros, színes linómetszeteken történt, de üde színfoltjai voltak a kiállításnak *Kőhegyi* temperával festett, színpompás tájélményei is.

Sajtos Gyula linómetszete, X3

Memento-1956 című lapja a forradalom emlékét idézte a szemtanú-művész lelkesültségével.

Ugyancsak a történelem ihletésében születtek meg *Sajtos Gyula* tusrajzai, linómetszetei, rézkarcai is. Egyik lapján a hármaskoporsóban eltemetett hun királyig, Attiláig vezeteti fantáziánkat, egy linómetszetén Szent István székesfehérvári koporsóját szerepelteti.

Nem zárkózik el a közelmúlt és a jelen ábrázolásától sem, elég ennek igazolására a *Csatatér* című tusrajzára, vagy a *Paraszi világ alkonya* című montázsára hivatkozni.

A művésztrío legfiatalabb tagja, *Ürmös Péter*, a legközelebb áll műveiben a mai kor megjelenítéséhez, a jövő megidézéséhez. Tudjuk róla, hogy művésszé válása során színdinamikai és építészeti formatervezési tanulmányokat is folytatott. Ezek eredményét látjuk a Velence, Salzburg, Róma, stb. épületeivel foglalkozó lapjain és szép számban szerepel színes lapjain is. A tudományos fantasztikus irodalom lelkes híveként ezúttal több művén a jövő felé irányítja a közfigyelmet. Így például a *Csillagközi üzenet* című rézkarcán azt az emblémát villantja fel, melyet az emberiség küldött a világűrbe, saját létéről, civilizációjáról. *Schizomeeting* című litográfiasorozata a tudatos és tudat alatti világ összefüggéseire utal.

Király Zoltán megnyitóbeszédét az immár fél évszázados múlttal és hagyományokkal rendelkező KBK jelentőségének kiemelésével fejezte be, ugyanis mindhárom kiállító igen tevékeny, köztiszteletben álló tagja az exlibris-barátok említett egyesületének.

A kiállítás rendezése a három művész között fennálló baráti együttműködést példázza. Másokkal ellentétben nem igyekeztek műveiket egymástól elkülönítve bemutatni. Egy-egy falon békésen megfértek egymás mellett mindhármuk azonos szellemiséget tükröző alkotásai. Egyikük sem igyekezett a másikra licitálni, így tárlatukon kiegyensúlyozott mértéktartás, harmónia uralkodott. Példaként szolgálhatna ez nemcsak művészeti életünkben, hanem a mai közélet egyéb területein is.

Kőhegyi Gyula rézkarca, C2

Ürmös Péter fametszete, X2

"BELSŐ ARCHITEKTURA" - VÁSÁRHELYI ANTAL GRAFIKUS KIÁLLÍTÁSA

Budapesten a Ráday utca 49. szám alatt működő Erlin Galériában nyílt meg 2002. április 25-ikén *Belső architektúra* címmel a művész grafikai kiállítása.

Előjáróban meg kell említenünk, hogy ő a szervezője és vezetője a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének, amely jogutóda az 1921-ben hasonló néven létrejött egyesületnek; s immár három éve működik mai formájában, és másfél éve mai helyén, a Ráday utcában, a hozzá kapcsolódó *Galéria IX*-cel és a sok funkciót betöltő grafikai műhelyekkel. Kiállító helyiségükben rendszeresen mutatkoznak be a hazánkban működő különböző időszakos és állandó jellegű művésztelepek és műhelyek.

Lehetőség nyílik külföldi társ szervezetek kiállításainak a megrendezésére is és egyéni bemutatkozásokra, többségében a már 90 főt számláló tagság részére, de minden professzionális grafikusművésznek, továbbá a

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagjainak. A műhelyek biztosítják a grafikai művek előkészítését és a rézkarcok, rézmetszetek, hidegtűnyomatok, litográfiák, linó- és fametszetek nyomtatását is, tehát a műhelyhasználatot.

Vásárhelyi Antal az erdélyi Szatmárnémetiben született, belsőépítészeti és grafikai tanulmányait 1969-1973 között Bukarestben végezte. 1979-ben telepedett át Budapestre, ahol eleinte szabadfoglalkozású grafikusművészként dolgozott. Majd 1982-1989 között a Fiala Művészek Klubjának volt a vezetője, ahol több száz kiállítást szervezett és rendezett, valamint társ művészeti programok koordinálásával foglalkozott. 1989-től közel tíz éven át Németországban, Nürnbergben élt és alkotott. 1998-tól a hazai művészeti élet aktív résztvevője. Kiállítás-sorozatot szervezett "Homage a M.C. Escher" címmel a képzőművészet e különleges